

C-155/21. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2021. március 10.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Svea hovrätt (Svédország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. március 1.

Fellebbező:

Olasz Köztársaság

Ellenérdekű felek:

Athena Investments A/S (korábban: Greentech Energy Systems A/S)

NovEnergia II Energy dantes Environment (SCA) SICAR

NovEnergia II Italian Portfolio SA

[omissis]

ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELEM

[omissis]

Az alapeljárásban részt vevő felek:

Fellebbező: Olasz Köztársaság

[omissis]

[omissis]

[eredeti 2. o.]

- Ellenérdekű felek:
1. Athena Investments A/S (korábban: Greentech Energy Systems A/S)
[omissis]
Dánia
 2. NovEnergia II Energy & Environment (SCA) SICAR
[omissis] g
Luxemburg
 3. NovEnergia II Italian Portfolio SA
[omissis]
Luxemburg
- [omissis]

[eredeti 3. o.] Az alapeljárás tárgya és tényállása

Előzmények

1. 2005 és 2012 között az Olasz Köztársaság a megújuló energiaforrásokba való befektetés ösztönzését célzó jogszabályokat fogadott el. Bizonyos későbbi jogalkotási aktusok visszavonták vagy korlátozták a pénzügyi ösztönzőket. Ezt elsőként a 2014. június 24-i 91/2014. sz. törvény (úgynevezett Spalma incentivi-rendelet) valósította meg.

2. A dán Athena Investments A/S befektetési társaság, a luxemburgi NovEnergia II Energy Environment (SCA) SICAR befektetési alap és a luxemburgi NovEnergia II Italian Portfolio SA korlátolt felelősségű társaság (a továbbiakban együtt: befektetők) 2008 és 2013 között beruházásokat hajtott végre Olaszországban. A befektetők részére a GSE olasz állami társaság írásbeli megerősítések, valamint a GSE és azon napenergia-üzemeltetők közötti megállapodások útján, amelyekbe a befektetők befektettek, ösztönzőket biztosított. A befektetők álláspontja szerint Olaszország azáltal, hogy először pénzügyi ösztönzőket ígért és azokban megállapodott, majd azokat visszavonta vagy korlátozta, nem teljesítette az Energia Charta Egyezményből (HL 1998. L 69., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 2. kötet, 24. o.) eredő kötelezettségeit. A befektetők ezért választottbírószági eljárást indítottak Olaszország ellen a Stockholms Handelskammarens Skiljedomsinstitut (stockholmi kereskedelmi kamara választottbírószági intézete, Svédország, a továbbiakban: SCC) előtt. Az eljárást az SCC 2010. január 1-jei eljárási szabályzata alapján folytatták le. A választottbírószági határozatot 2018. december 23-án hozták meg (SCC Választottbírószág V [2015/095]).

3. A választottbíróági határozatot követően Olaszország ezen ítélet hatályon kívül helyezése és érvénytelenségének megállapítása iránt keresetet nyújtott be a Svea hovrätt (stockholmi fellebbviteli bíróság, Svédország) előtt.

Választottbíróági eljárás

4. 2015 júliusában a befektetők választottbíróági eljárást indítottak Olaszországgal szemben az Energia Charta Egyezmény 26. cikkében előírt vitarendezési mechanizmus alapján. A befektetők azt állították, hogy Olaszország – a tarifáknak többek között a Spalma incentivi-rendelet elfogadásával történő csökkentésével – nem teljesítette az Energia Charta Egyezmény 10. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit. A befektetők összesen 26,3 millió euró összegű kártérítést követeltek.

5. A befektetők kereseti kérelmüket a választottbíróági eljárás keretében 2016. április 1-jén nyújtották be. Az Olasz Köztársaság 2016. szeptember 15-én nyújtotta be védekezését. Védekezésében Olaszország észrevételeket tett a választottbíróóság arra vonatkozó hatáskörét illetően, hogy a felek közötti, úgynevezett Unión belüli vitában, azaz [eredeti 4. o.] egyrészt valamely uniós tagállam befektetője, másrészt a befektető(k) tagállamától eltérő uniós tagállam közötti vitában hozzon határozatot.

6. 2016. december 21-én az Európai Bizottság kérte, hogy beavatkozhasson a választottbíróági eljárásba. E kérelemnek helyt adtak, és a Bizottság *amicus curiae* levelét 2017. április 28-án nyújtotta be.

7. A választottbíróági határozatban a választottbíróóság megállapította, hogy a jogvita elbírálására hatáskörrel rendelkezik (a választottbíróági határozat 335–403. pontja). A választottbíróóság úgy ítélte meg, hogy az Energia Charta Egyezmény nem ír elő kifejezett kivételt az Unión belüli vitákra. Ezenkívül a választottbíróóság megjegyezte, hogy ha az Unió és tagállamai ki akarták volna zárni az ilyen jogvitákat, azt kifejezetten megtette volna. A választottbíróóság úgy ítélte meg, hogy a Lisszaboni Szerződés nem módosította az Energia Charta Egyezmény uniós tagállamok közötti alkalmazását. A választottbíróóság szerint az Energia Charta Egyezmény és az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 344. cikke között sem volt összeütközés, következésképpen az Energia Charta Egyezmény és az uniós jog között semmilyen ellentét nem állt fenn. A választottbíróóság megállapította, hogy a jogvita nem az uniós szerződések értelmezésére vagy alkalmazására, hanem az Energia Charta Egyezményből eredő jogokra és kötelezettségekre vonatkozik.

8. A 2018. március 6-i Achmea ítélet (C-284/16, EU:C:2018:158, a továbbiakban: Achmea ítélet) tekintetében a választottbíróóság úgy ítélte meg, hogy ezen ítélet nem zárta ki a választottbíróóságnak a vita elbírálására vonatkozó hatáskörét, különösen azért, mert az Energia Charta Egyezmény nem minősül két uniós tagállam közötti kétoldalú beruházási szerződésnek. A választottbíróóság álláspontja szerint az Energia Charta Egyezmény 26. cikkének (6) bekezdésében

előírt, nemzetközi jogra utaló jogválasztási kikötés nem tekinthető úgy, mint amely kiterjedne az uniós jogra. Következésképpen a választottbíróság úgy ítélte meg, hogy a jelen jogvita keretében nem értelmezte vagy alkalmazta az uniós jogot. Ezenkívül a választottbíróság megállapította, hogy az a tény, hogy az Európai Unió aláírta az Energia Charta Egyezményt, azt jelenti, hogy az Energia Charta Egyezmény nem tekinthető „tagállamok közötti megállapodásnak”, és hogy ennél fogva az Achmea ítélet nem alkalmazható az Energia Charta Egyezményre. Az ügy érdemét illetően a választottbíróság megállapította, hogy Olaszország nem teljesítette az Energia Charta Egyezményből eredő kötelezettségeit, és e bíróság a befektetőknek – kamatokkal és a költségeik megfizetésével együtt – 11,9 millió eurót ítelt meg.

[eredeti 5. o.] Az érvénytelenség megállapítása és hatályon kívül helyezés iránti, Svea hovrätthöz (stockholmi fellebbviteli bíróság) előterjesztett kereset

Olaszország kérelmei, valamint a fellebbezési jogalapok és egyes jogi érvek

9. Olaszország azt állítja, hogy a hovrättenek (fellebbviteli bíróság) hatályon kívül kell helyeznie a választottbírósági határozatot, vagy azt érvénytelennek kell nyilvánítania. Keresetének alátámasztására Olaszország elsősorban a következő érveket adta elő. A választottbírósági határozatot hatályon kívül kell helyezni, mivel nem vonatkozik rá felek között érvényes választottbírósági szerződés. A befektetőknek és Olaszországnak ugyanis az Energia Charta Egyezmény 26. cikke alapján nem volt lehetősége érvényes választottbírósági szerződést kötni, mivel e rendelkezést nem lehet úgy értelmezni, hogy az Unión belüli vitára vonatkozzon. Ha az Energia Charta Egyezmény értelmezése szerint úgy kellene tekinteni, hogy a 26. cikk az Unión belüli vitákra is kiterjed, az Energia Charta Egyezmény 26. cikkében foglalt választottbírósági kikötés semmiképpen sem egyeztethető össze az uniós joggal. Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 4. cikkének (3) bekezdésével és 19. cikkével, valamint az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikkel ellentétes a tagállamok között az Energia Charta Egyezmény 26. cikkében előírt választottbírósági kikötés. Az tehát nem alkalmazható, és nem is érvényes az Unión belüli vitákban. Nincs tehát olyan érvényes javaslat, amely érvényes választottbírósági szerződés alapjául szolgálhatna. Az a körülmény, hogy az Európai Unió az Energia Charta Egyezmény tagja, nem változtat ezen az értékelésen. Olaszország és a befektetők tehát nem kötöttek érvényes választottbírósági szerződést.

10. Olaszország azt állítja, hogy a választottbírósági határozat érvénytelen annyiban, amennyiben olyan kérdések vizsgálatára terjed ki, amelyeket a svéd jog szerint választottbíróságok nem bírálhatnak el. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy az Unión belüli befektetési viták sem előzetesen, sem pedig felmerülésük időpontjában nem terjeszthetők választottbíróság elé. A jelen ügyben tehát jogi korlátozás áll fenn az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikkben, valamint az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében és az EUSZ 19. cikkben. Kötelezően figyelembe veendő eljárási akadály áll tehát fenn. E viták nem képezhetik választottbírósági

eljárás tárgyát, és az ilyen vita keretében hozott választottbíróági határozat érvénytelen. Az Unión belüli befektetési viták azért is esnek kívül a választottbíráskodás tárgykörén, mert nagymértékben közérdeket érintenek. Az uniós jog sajátos jellemzőinek és autonómiájának megőrzése olyan közérdek, amely alkalmas arra, hogy a vitát kivonja a választottbíráskodás hatálya alól.

11. A választottbíróági határozat vagy meghozatalának módja nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen a svéd közrenddel. A jelen ügy tárgyát képező uniós jogi szabályok olyan alapvető szabályok és elvek, amelyek az uniós jogrend alapját képezik. A választottbíróági határozat olyan választottbíróági kikötés alapján állítólagosan megkötött választottbíróági szerződésen alapul, amely az uniós jog alapvető rendelkezései értelmében érvénytelen. A választottbíróág mindazonáltal megállapította, hogy hatáskörrel rendelkezik **[eredeti 6. o.]** a jogvita elbírálására. A választottbíróági határozat ezért önmagában és meghozatalánál fogva nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen a svéd közrenddel.

12. Olaszország nem vesztette el az arra vonatkozó jogot, hogy az érvényes választottbíróági szerződés hiányára hivatkozzon az alapján, hogy az Energia Charta Egyezmény 26. cikkében előírt választottbíróági kikötés ellentétes az uniós joggal, és ezért nem alkalmazható, vagy, másodlagosan érvénytelen. A választottbíróági eljárásban benyújtott védekezésében Olaszország már felvetette, hogy a választottbíróág többek között amiatt nem rendelkezik hatáskörrel, mert az Energia Charta Egyezmény 26. cikkében előírt választottbíróági kikötés ellentétes az uniós joggal (amennyiben úgy kell tekinteni, hogy az kiterjed az Unión belüli vitákra). Ezt követően Olaszország a választottbíróági eljárás során fenntartotta és pontosította a jelen kifogást (többek között az Achmea ítéletre és az Energia Charta Egyezmény 26. cikkében foglalt, választottbíróági eljárásra vonatkozó javaslat alkalmazhatatlanságának és érvénytelenségének kérdésére hivatkozva). A befektetők a választottbíróági eljárás egyetlen szakaszában sem emeltek kifogást a panasz elkésettségét illetően, épp ellenkezőleg, érdemben válaszoltak e panaszra, és elfogadták annak vizsgálatát.

13. A választottbíróági határozat hatályon kívül helyezése vagy érvénytelenségének megállapítása nem sérti az arányosság uniós jogi elvét.

A befektetők kérelme, a kifogásolási okok és bizonyos jogi érvek

14. A befektetők vitatták Olaszország követeléseit. Kifogásuk alátámasztására a következő érveket terjesztették elé. Az Energia Charta Egyezmény 26. cikke az Energia Charta Egyezményben részes valamennyi állam által tett, választottbíróági eljárásra vonatkozó érvényes és kötelező erejű javaslatot tartalmazza az Energia Charta Egyezményben részes valamennyi többi állam befektetőire nézve. Sem az Energia Charta Egyezmény 26. cikkének szövege, sem annak szövegösszefüggése nem támasztja alá az Unión belüli vitáknak az Energia Charta Egyezmény vitarendezési mechanizmusából való kizárását. Az Energia Charta Egyezmény 26. cikkében rögzített javaslat érvényes. Az Olaszország által felhozott hatályon kívül helyezési jogalap megalapozatlan, mivel az Energia

Charta Egyezmény választottbírósi eljárásra vonatkozó javaslatot tartalmazó 26. cikkének alkalmazhatóságát a nemzetközi közjog, nem pedig az uniós jog szabályozza. Még ha az uniós jog alkalmazható is lenne, az Energia Charta Egyezmény 26. cikke nem ellentétes az uniós joggal, ideértve az Achmea ítéletet is. Az Energia Charta Egyezmény az Unió tagállamai, harmadik országok és maga az Unió által kötött többoldalú egyezmény. Az uniós jog nem az Energia Charta Egyezmény szerint lefolytatott eljárás keretében alkalmazandó anyagi jog. A Lisszaboni Szerződés és az Energia Charta Egyezmény közötti összeütközés esetén az Energia Charta Egyezmény, 16. cikke értelmében, elsőbbséget élvez.

15. A választottbírósi határozat nem terjed ki olyan kérdés vizsgálatára, amelyet a svéd jog szerint választottbírósi eljárások nem vizsgálhatnak. A felek peren kívüli megállapodás útján is rendezhették volna jogvitájukat, vagyis az Olaszország által elkövetett szerződésszegés miatti kártérítés kérdését. A kérdések tehát a választottbíráskodás keretében vizsgálhatók **[eredeti 7. o.]**. Az Energia Charta Egyezmény alapján vita eldöntésére felhívott választottbírósi eljárás nem alkalmazhatja az uniós jogot.

16. Abban az esetben, ha a választottbírósi határozat vagy a választottbírósi határozat meghozatalát eredményező választottbírósi eljárás lényegi tartalma ellentétes lenne az uniós jog bizonyos alapvető rendelkezéseit lefedő svéd közrenddel, a választottbírósi határozat hatályon kívül helyezhető, mivel nyilvánvalóan ellentétes a svéd közrenddel. Sem a választottbírósi határozat, sem meghozatalának módja nem nyilvánvalóan ellentétes a svéd közrenddel.

17. Olaszország elvesztette azon jogát, hogy arra hivatkozzon, hogy az Energia Charta Egyezmény 26. cikkében tett javaslat érvénytelen. A választottbírósi eljárás során Olaszország kizárólag arra hivatkozott, hogy az Energia Charta Egyezmény 26. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes a választottbírósi eljárásra vonatkozó olyan javaslat, amelyet valamely uniós tagállam az Európai Unió valamely másik tagállamának befektetője részére tett. Olaszország jelen észrevételére – miszerint nincs érvényes választottbírósi szerződés, mert az Energia Charta Egyezmény 26. cikke szerinti javaslatot az uniós jog megsértése miatt érvénytelennek kell tekinteni – Olaszország a választottbírósi eljárás során nem hivatkozott.

18. A választottbírósi határozat uniós jogon alapuló hatályon kívül helyezése vagy érvénytelenségének megállapítása ellentétes lenne az arányosság elvével. Ha a választottbírósi határozatot az uniós jog alapján hatályon kívül kell helyezni, a befektetőket súlyos kár érné, és Olaszország azért kerülne előnybe, mert Olaszország uniós jogból eredő kötelezettségeinek megsértésével kötöttek nemzetközi egyezményt (amelyet az Unió maga is megkötött, és amelyre a befektetők hivatkoztak).

A svéd jog és az uniós jog releváns rendelkezései

Skiljeförfarandelagen (a választottbíróági eljárásról szóló törvény)

19. A lagen (1999:116) om skiljeförfarande (a választottbíróági eljárásról szóló törvény, a továbbiakban: SFL) 1. §-ának első bekezdése szerint azok a jogviták, amelyekben a felek képesek lehetnek egyezsége jutni, egy vagy több választottbíró határozatának elfogadásával is rendezhetők. Az első bekezdés értelmében:

„1. § Azok a jogviták, amelyekben a felek képesek lehetnek egyezsége jutni, egy vagy több választottbíró határozatának elfogadásával is rendezhetők. Az ilyen megállapodás az e megállapodásban meghatározott jogviszonnyal kapcsolatos jövőbeli jogvitákra vonatkozhat. A jogvita konkrét helyzet felmerülésére vonatkozhat.

[...].”

20. A választottbíróági eljárásnak a választottbíróági megállapodáson kell alapulnia. A megállapodás alapját az képezi, hogy a felek jogosultak a jogvita tárgyában megegyezésre jutni. Bizonyos jogszabályi rendelkezésekből az is következhet, hogy nem terjeszthető választottbíróág elé az olyan jogvita, amelynek tárgyát egy adott kérdés képezi. [omissis]

[eredeti 8. o.] 21. cikk A választottbíróági határozat semmis, ha olyan kérdést vizsgál, amelyet a svéd jog alapján nem bírálhatnak el választottbíróágok (az SFL 33. §-a első bekezdésének 1. pontja). A választottbíróági határozat akkor is semmis, ha a választottbíróági határozat vagy meghozatalának módja Svédországban nyilvánvalóan közrendbe ütközik (a 33. § első bekezdésének 2. pontja). Az SFL 33. §-ának ezen részei a következőképpen rendelkeznek:

„33. § A választottbíróági határozat semmis:

1. ha olyan kérdést vizsgál, amelyet a svéd jog alapján nem bírálhatnak el választottbíróágok,
2. ha a választottbíróági határozat vagy meghozatalának módja Svédországban nyilvánvalóan közrendbe ütközik, vagy

[...].”

22. A bíróságnak az érvénytelenségi okot hivatalból kell figyelembe vennie.

23. Az SFL 34. §-a első bekezdésének 1. pontja alapján a választottbíróági ítéletet valamely fél jogorvoslati kérelme alapján egészben vagy részben hatályon kívül kell helyezni, ha arra nem vonatkozik a felek között létrejött érvényes választottbíróági megállapodás. E tekintetben a felek nem hivatkozhatnak arra, hogy azt, hogy kifogás nélkül vagy bármely más módon részt vesznek az

eljárásban, úgy kell tekinteni, hogy lemondtak a védekezés jogáról (a 34. § második bekezdése). Az SFL 34. §-ának vonatkozó részei a következőképpen rendelkeznek:

„34. § A 36. § alapján meg nem támadható választottbíróági határozatot valamelyik fél fellebbezése alapján egészben vagy részben hatályon kívül kell helyezni,

1. ha az nem tartozik a felek közötti érvényes választottbíróági megállapodás hatálya alá;

[...]

A felek nem hivatkozhatnak arra, hogy azt, hogy kifogás nélkül vagy bármely más módon részt vesznek az eljárásban, úgy kell tekinteni, hogy lemondtak a védekezés jogáról. Nem tekinthető úgy, hogy a felek pusztán azért, mert választottbírókat jelöltek, elfogadták a választottbíróknak az előterjesztett kérdés elbírálására vonatkozó hatáskörét.

[...].”

24. Az SFL 34. §-a második bekezdésében foglalt szabály nem zárja ki, hogy valamely fél a szóban forgó tényre a 33. § szerinti érvénytelenség alátámasztásaként hivatkozzon.

Az Energia Charta Egyezmény

Az Energia Charta Egyezményt 1994. december 17-én többek között az Európai Közösségek, Olaszország, Dánia, Luxemburg és számos olyan harmadik ország kötötte, amelyek nem voltak az [omissis] Európai Közösség [omissis] tagjai. Jelenleg valamivel több mint 50 állam vagy nemzetközi szervezet – mint például az EU és az Euratom – szerződő fél. Olaszország jelenleg már nem tagja az Energia Charta Egyezménynek, azonban nem vitatott, hogy ez a körülmény nem érinti a felek közötti jogvitát. Az Energia Charta Egyezmény az Európai Közösségeken belül 1998. április 16-án lépett hatályba (lásd: az Energia Charta Egyezmény, valamint az energiahatékonyságról és a kapcsolódó környezeti [eredeti 9. o.] vonatkozásokról szóló Energia Charta Jegyzőkönyv Európai Közösségek általi elfogadásáról szóló, 1997. szeptember 23-i 98/181/EK, ESZAK, Euratom tanácsi és bizottsági határozat, HL 1998. L 69., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 2. kötet, 24. o.).

26. A Energia Charta Egyezmény tehát többoldalú együttműködési megállapodás az energiaügy területén. Az Egyezmény olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek célja, hogy az energetikai berendezések és termékek számára elősegítsék a nemzetközi piacokra való kijutást kereskedelmi feltételek mellett, és, hogy kifejlesszenek egy nyitott és versenyző energiapiacot. Az Egyezmény többek között a következő [magyar fordításban ismertetett] rendelkezéseket tartalmazza

(lásd: HL 1998. L 69., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 2. kötet, 24. o., [omissis])

27. A 26. cikk szabályokat állapít meg a magánbefektetők és valamely szerződő fél közötti beruházási viták rendezésére.

„26. cikk A befektető és a Szerződő Fél közötti viták rendezése

(1) A Szerződő Fél és egy másik Szerződő Fél befektetője közötti vitát, amely az előbbi Fél területén az utóbbi Fél által létesített befektetéssel kapcsolatos, és amely valamely, az előbbi Fél III. részből származó kötelezettségének állítólagos megszegésére vonatkozik, ha lehetséges, barátságos módon rendezik.

(2) Ha ilyen vitákat nem lehet attól a naptól számítva, amelyen valamelyik fél barátságos rendezést kér, három hónapon belül az (1) bekezdés rendelkezéseinek megfelelően rendezni, a befektető, aki a vita résztvevője, dönthet úgy, hogy azt a következőképpen rendezi:

- a) a vitában részt vevő Szerződő Fél bíróságai vagy közigazgatási bíróságai elé terjeszti;
- b) egy korábbi megállapodásban rögzített, hatályos vitarendezési eljárásnak megfelelően; vagy
- c) e cikk következő bekezdésének megfelelően.

(3) a) Kizárólag a b)–c) pontra is figyelemmel, az egyes Szerződő Felek feltétel nélküli hozzájárulásukat adják ahhoz, hogy a vita rendezését e cikk alapján nemzetközi választottbíróság vagy egyeztető bizottság hatáskörébe utalják.

[...]

(4) Abban az esetben, ha egy befektető a (2) bekezdés c) pontja szerint kívánja rendezni a vitát, a befektető írásbeli hozzájárulását adja, hogy a vitát a következők elé utalják:

[...]

- c) Stockholmi Kereskedelmi Kamara Választottbírósági Intézetének választottbírósági eljárása.

[...]

(6) A (4) bekezdés alapján felállított bíróság a vitás kérdésekről ezen Egyezményrel, továbbá a nemzetközi jog alkalmazandó szabályaival és elveivel összhangban dönt.

[...]

(8) A választottbírósi határozatok, amelyek kiterjedhetnek a kamat odaítélésére is, véglegesek, és a vita résztvevőire nézve kötelezőek. A vitában részt vevő Szerződő Fél nem országos önkormányzata vagy hatósága által hozott intézkedést érintő választottbírósi határozat gondoskodik arról, hogy a Szerződő Fél pénzbeli kártérítést fizethessen egyéb más kárpótlás helyett. Az egyes Szerződő Felek késedelem nélkül végrehajtják a határozatot, és saját területükön meghozzák a rendelkezéseket az ilyen határozatok hatékony végrehajtására.”

[eredeti 10. o.] 28. Az Energia Charta Egyezmény szerinti vitákat tehát a szerződő fél bíróságai bírálhatják el, vagy azok az Energia Charta Egyezménnyel és a nemzetközi jog alkalmazandó szabályaival és elveivel összhangban hozott végleges és kötelező határozat érdekében választottbírósi határozat elé terjeszthetők.

29. A 16. cikk a más megállapodásokkal való kapcsolatot szabályozza.

„16. cikk Kapcsolat más megállapodásokkal

Amennyiben két vagy több Szerződő Fél korábbi nemzetközi megállapodást kötött, vagy ezt követően köt olyan nemzetközi megállapodást, amelynek feltételei érintik ezen Egyezmény III. vagy V. részének tárgyát;

1. ezen Egyezmény III. vagy V. része nem értelmezhető úgy, hogy csorbítsa a másik megállapodás ilyen feltételeinek valamely rendelkezését, vagy azt a jogot, hogy azzal kapcsolatos vitát rendezzenek az adott megállapodás szerint;

2. a másik megállapodás egyetlen feltétele sem értelmezhető úgy, hogy csorbítsa ezen Egyezmény III. vagy V. részének valamely rendelkezését, vagy azt a jogot, hogy azzal kapcsolatos vitát rendezzenek ezen Egyezmény szerint, amennyiben az ilyen rendelkezés a befektető vagy befektetés számára kedvezőbb.”

30. A hovártten (fellebbviteli bíróság) előtt folyamatban lévő ügyben felmerült kérdéseket illetően az elsődlegesen alkalmazott anyagi jogi szabály az Energia Charta Egyezmény 10. cikkének (1) bekezdése.

„10. cikk A befektetések elősegítése és védelme

(1) Minden Szerződő Fél, ezen Egyezmény rendelkezéseivel összhangban, stabil, méltányos, kedvező és átlátható feltételeket segít elő és alakít ki más Szerződő Felek befektetői számára, hogy azok befektessenek területén. E feltételek magukban foglalják azon elkötelezettséget, hogy más Szerződő Felek befektetői befektetéseit mindig tisztességes és méltányos bánásmódban részesítik. Az ilyen befektetések egyúttal élvezik a lehető legállandóbb védelmet és biztonságot, és egy Szerződő Fél sem károsítja

semmilyen módon indokolatlan vagy diszkrimináló intézkedésekkel azokigazgatását, fenntartását, hasznosítását, használatát vagy az azokkal való rendelkezést. E befektetések semmilyen esetben sem részesülnek kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyet a nemzetközi jog, ideértve a szerződésből eredő kötelezettségeket, megkövetel. Minden Szerződő Fél betartja azokat a kötelezettségeket, amelyekben valamely befektetővel, vagy más Szerződő Fél befektetőjének befektetése tekintetében megállapodott.

[...].”

Az előzetes döntéshozatal szükségessége

31. Az alapjogvita azt a kérdést veti fel, hogy az uniós jogrend részét képező Energia Charta Egyezményt úgy kell-e értelmezni, hogy [annak] 26. cikke a valamely uniós tagállam és másik tagállamból származó befektető közötti, az utóbbi által az előbbiben megvalósított beruházással kapcsolatos jogvitára is vonatkozik.

32. Ezenkívül, abban az esetben, ha az Energia Charta Egyezmény 26. cikke szabályozza ezeket a jogvitákat, felmerül a kérdés, hogy ellentétes-e az uniós joggal e cikk Unión belüli jogviszonyban történő ilyen értelmezése vagy [eredeti 11. o.] annak az Unión belüli jogvitában való alkalmazása. A Bíróság által az Achmea ítéletben kidolgozott elvek és álláspontok két uniós tagállam között alkalmazandó kétoldalú beruházási szerződésből erednek. Az Energia Charta Egyezmény többoldalú beruházási szerződés, és, ellentétben az Achmea ügyben szóban forgó kétoldalú szerződéssel, az Energia Charta Egyezményben több olyan szerződő fél részes, amelyek nem, illetve nem voltak tagjai az Európai Uniónak. A kétoldalú szerződéstől való további eltérés, hogy az Energia Charta Egyezményt az Európai Közösségek (jelenleg az Európai Unió) és tagállamai is megkötötték. Ezenkívül az Energia Charta Egyezmény szerint a felperes a jogviták rendezése érdekében választhat a választottbírói eljárás és a nemzeti bíróságok előtti eljárás megindítása között. Az Energia Charta Egyezmény tekintetében az Európai Unió tehát részt vett ezen egyezmény létrehozásában, és ezen egyezményben részes félként elfogadta a 26. cikkben előírt vitarendezési mechanizmust.

33. E tekintetben, még ha figyelembe is vesszük a Bíróság által az Achmea ítéletben kialakított álláspontot, az uniós jog értelmezésének módja nem vezethető le egyértelműen, illetve azt nem is tették egyértelművé.

34. Végezetül a hovrätten (fellebbviteli bíróság) előtti ügyben felmerül az a kérdés, hogy az uniós jog, különösen az uniós jog elsőbbségének elve és a tényleges érvényesülés követelménye milyen hatással van az SFL 34. §-ának második bekezdésében rögzített elévülési szabály alkalmazására, vagyis hogy az uniós joggal ellentétes-e az, hogy a fellebbviteli eljárásban részt vevő fél éljen azzal a kifogással, hogy a választottbírói szerződés létrejöttének módja vagy maga a választottbírói szerződés ellentétes az uniós joggal. E tekintetben a

hovrätten (fellebbviteli bíróság) megjegyzi, hogy a T 1569/19. sz. ügyben a Högsta domstolen (legfelsőbb bíróság, Svédország) úgy határozott, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordul a Bírósághoz, és hogy a Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásban meghozott határozata – amennyire az jelenleg megállapítható – a hovrätten (fellebbviteli bíróság) előtt folyamatban lévő ügy szempontjából is releváns lehet. Mindenesetre a Bíróság válaszáig az uniós jog értelmezése e tekintetben nem egyértelmű és nem tisztázott.

35. E körülmények között a hovrätten (fellebbviteli bíróság) szükségesnek véli, hogy valamennyi fenti kérdés tekintetében előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel forduljon a Bírósághoz.

[eredeti 12. o.] Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A hovrätten (fellebbviteli bíróság) a következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé előzetes döntéshozatal céljából:

1) Úgy kell-e értelmezni az Energia Charta Egyezményt, hogy az annak 26. cikkében foglalt választottbírói kikötés, amely alapján valamely szerződő fél hozzájárul a szerződő fél és egy másik szerződő fél befektetője közötti, az utóbbi által az előbbi területén megvalósított beruházással kapcsolatos vita nemzetközi választottbírói eljárásához, az egyrésztől valamely uniós tagállam és másrésztől egy másik uniós tagállam befektetője közötti vitára is irányadó?

Az 1. kérdésre adott igenlő válasz esetén:

2) Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 19. cikket és az EUSZ 4. cikk (3) bekezdését, valamint az EUMSZ 267. és az EUMSZ 334. cikket, hogy azokkal ellentétes az Energia Charta Egyezmény 26. cikkében foglalt választottbírói kikötés vagy e kikötés alkalmazása, ha valamely uniós tagállam befektetője az Energia Charta Egyezmény 26. cikke alapján másik uniós tagállamban létesített befektetéssel kapcsolatos jogvita esetén eljárást indíthat ez utóbbi tagállammal szemben olyan választottbírói eljárás előtt, amelynek a hatáskörét és határozatát utóbbi tagállam köteles elfogadni?

A 2. kérdésre adott igenlő válasz esetén:

3) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, különösen az uniós jog elsőbbségének elvét és hatékony érvényesülésének követelményét, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti jogi rendelkezés alkalmazása, amely az SFL 34. §-ának második bekezdésében foglalthoz hasonló elévülési határidőt ír elő, ha annak alkalmazása azzal a következménnyel jár, hogy a fellebbező fél érvényes választottbírói szerződés hiányára hivatkozva nem emelhet kifogást azon az alapon, hogy a választottbírói kikötés vagy az Energia Charta Egyezmény 26. cikke szerinti javaslat érvénytelen vagy nem alkalmazható, mivel ellentétes az uniós joggal?